728/05

Den 1. august 2005 blev i sag nr. 65.776:

xxxxx xxxxxxx
xxxxxxxxxx x
xxxx xxxxxxx xx

mod

Codan Pension A/S
Gl. Kongevej 60
1790 København V

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har pensionsordninger i Codan Pension A/S, klager over, at selskabet med virkning fra 1/1 2004 vil beregne sig et gebyr på 48 kr. månedligt. Klagen vedrører tillige selskabets ændring af bonustilskrivning.

Selskabet har fastholdt at være berettiget til at beregne omkostningsbidraget og ændre bonustilskrivningen under henvisning til det til Finanstilsynet anmeldte bonusregulativ.

Ad gebyr

Det fremgår af sagen, at selskabet i december 2003 orienterede klageren om ændring af reglerne for beregning af bonus. Af skrivelsen fremgår bl.a.:

"**Vi ændrer reglerne for beregning af din bonus**

Codan vil med virkning fra 1. januar 2004 ændre på reglerne for beregning af bonus, herunder visse omkostningsberegninger. I dette brev kan du læse mere om de ændringer, der vedrører dig.

De nye regler medfører ingen ændringer i din nuværende udbetaling men påvirker muligheden for fremover at opskrive din udbetaling.

Gebyr på policer under udbetaling

For policer under udbetaling beregnes fra 1. januar 2004 et gebyr på 48 kr. månedligt (2004-sats). Gebyret kan dog aldrig udgøre mere end 0,5 % årligt af det opsparede depot på policen. Gebyret nedsætter kun den fremtidige bonus, der kan tilskrives, og ændrer derfor ikke ved din nuværende udbetaling."

Nævnet har spurgt Finanstilsynet, om der i forbindelse med anmeldelsen af regulativet foretages en prøvelse af indholdet. Finanstilsynet har i sit svar af 17/5 2004 bl.a. anført:

"Finanstilsynet kan bekræfte, at tilsynet påser, at selskabernes bonusregulativer og bonussatser er betryggende og rimelige. For så vidt angår bonussatser sker tilsynets kontrol efterfølgende."

Finanstilsynet har uddybende anført:

"Det følger af § 21 i lov om finansiel virksomhed, at selskabets regler for beregning og fordeling af realiseret resultat skal føre til en rimelig fordeling mellem de enkelte kunder. Størrelsen af fremtidig bonus er ikke garanteret. Selskabet har mulighed for at ændre anmeldte bonusregulativer også for bestående forsikringer, hvis det er i overensstemmelse med de aftaler, som selskabet har indgået med sine kunder.

Finanstilsynet påser løbende, at selskaberne overholder bestemmelserne i lovens § 21 om betryggenhed og rimelighed, herunder bekendtgørelse om kontributionsprincippet, som er udstedt i medfør af lovens § 21, stk. 5. Tilsynet er forpligtet til at reagere over for selskaberne, såfremt det anmeldte ikke kan anses for at leve op til lovens krav, men Finanstilsynets manglende reaktion indebærer ikke, at Finanstilsynet kan tages til indtægt for, at have godkendt det anmeldte grundlag.

I henhold til § 3, stk. 3, i anmeldelsesbekendtgørelsen skal anmeldelser af satser, parametre og lignende, hvor selskabet højst forpligter sig til anvendelse af de anmeldte størrelser i et år, ikke indeholde en økonomisk, juridisk og aktuarmæssig redegørelse for de anmeldte størrelser. I stedet skal der efterfølgende redegøres for de anmeldte størrelser i den ansvarshavende aktuars beretning til Finanstilsynet for det år, størrelserne er taget i anvendelse. Dette betyder, at tilsynets kontrol af f.eks. gebyrers rime-

lighed hovedsagelig sker efterfølgende i forbindelse med tilsynets gennemgang af aktuarens beretning.

…

Såfremt Finanstilsynet ved den efterfølgende kontrol konstaterer, at selskabets anmeldte satser, parametre og lignende ikke kan anses for at leve op til lovens krav om rimelighed, vil Finanstilsynet i medfør af § 21, stk. 6, i lov om finansiel virksomhed pålægge selskabet, at rette op på fordelingen med konsekvens for den allerede forløbne periode."

Klageren har over for nævnet nedlagt påstand om, at selskabet er uberettiget til at indføre det omtvistede gebyr.

Selskabet har over for nævnet fastholdt, at det er berettiget, at selskabet trækker et omkostningsbidrag ved beregning af bonus, og at selskabet har været berettiget til at ændre reglerne for beregning af omkostningsbidraget. Selskabet har henvist til det til Finanstilsynet anmeldte bonusregulativ.

Nævnet har i en række lignende sager, ankenævnskendelserne 61.530, 63.160, 63.230, 63.360, 63.422, 63.464 og 63.900, med dissens udtalt, at der ikke i de indgåede forsikringsaftaler var adgang til af bonus at beregne sig et gebyr på 48 kr. for forsikringer, der var under udbetaling, når et sådant gebyr påvirkede størrelsen af selskabets overskud.

Efter nævnets afgørelse i disse sager, har selskabet i en skrivelse til nævnet bl.a. anført:

"**Har et gebyr, der påvirker Codan Pensions omkostningsresultat, hjemmel?**

I Lov om finansiel virksomhed § 21 og kontributionsbekendtgørelsens § 4 om det beregningsmæssige kontributionsprincip er fastsat regler om i hvilket omfang, selskabet er berettiget til at oppebære risikoforrentning (tidligere kaldet driftsherretillæg) og dermed tjene penge på at drive forsikringsvirksomhed.

Disse regler skal ikke aftales med kunderne, hvilket følger af kontributionsbekendtgørelsens § 1.

Finanstilsynet påser løbende, at selskaberne overholder bestemmelserne i Lov om finansiel virksomhed § 21 om betryggenhed og rimelighed, herunder bekendtgørelsen om kontributionsprincippet, som er udstedt i medfør af lovens § 21, stk. 5.

Risikoforretningens størrelse anmeldes til Finanstilsynet og Finanstilsynet anfører i 'Rapport om bonus i livsforsikring' fra 2004, side 9, pkt. 2.4, afsnit 1:

'*Der er ikke krav om, at beregningen og fordelingen af årets resultat mellem egenkapitalen og forsikringstagerne skal fremgå af forsikringsaftalen. Disse forhold reguleres af det offentligretlige regelsæt*.'

Tilsynet er forpligtet til at reagere over for selskaberne, såfremt det anmeldte ikke kan anses for at leve op til lovens krav.

Codan Pensions livsforsikringsselskaber er som bekendt nogle af de livsforsikringsselskaber, der har valgt at underlægge sig Finanstilsynets vejledning om markedsdisciplin.

I kraft af denne vejledning og de modtagne anmeldelser af selskabernes regler for egenkapitalens andel af det realiserede resultat, fører Finanstilsynet statistik over dels de anmeldte regler, og dels størrelsen af den generelle risikoforrentning i de respektive selskaber (fortsat kaldet driftsherretillæg i Finanstilsynets seneste statistik for 2004).

Af Finanstilsynets seneste statistik fremgår, at en række førende livsforsikringsselskaber udover Codan Pension, nemlig Danica Pension Livsforsikringsaktieselskab, Nordea Pension Danmark Livsforsikringsselskab A/S, Topdanmark Livsforsikring A/S og Alm. Brand Livsforsikringsaktieselskab, har anmeldt regler, der giver egenkapitalen en andel på mellem 20 % og 30 % af omkostnings- og risikoresultatet. I alle nævnte selskabers omkostningsresultater indgår en række forskellige gebyrer, som dermed giver anledning til et bidrag i til den risikoforrentning, som tilfalder egenkapitalen. Ifølge samme statistik fra Finanstilsynet forventede de livsforsikringsselskaber, der havde underlagt sig vejledningen om markedsdisciplin, at opnå en risikoforrent-

ning (kaldet driftsherretillæg i statistikken) i 2004 på mellem 0,30 % og 0,82 %, hvor Codan Pensionsforsikring A/S forventede 0,48 % og Forsikringsselskabet Hafnia Liv A/S forventede 0,39 %."

Ad kontostyrkelse

Forsikringerne er tegnet med en garanteret ydelse. Herudover har klageren ret til andel i en ikke garanteret bonus.

Selskabet har med henvisning til det lave renteniveau samt størrelsen af statsafgiften tilkendegivet, at det er en mulighed, at der er i fremtiden ikke vil kunne tilskrives den garanterede rente. Til dækning af den garanterede rente i sådanne tilfælde har selskabet foretaget hensættelser, hvilket har medført en nedsættelse af den bonus, der er blevet tilskrevet forsikringen.

Klageren har over for nævnet gjort gældende, at selskabet er uberettiget til at ændre bonusreguleringsordningen. Klageren har herom i skrivelse af 14/12 2004 til nævnet anført:

"Codan meddeler i årsbrev for 2001 at man har ***valgt*** at styrke sig mod ***eventuelt*** kommende fald på investeringsmarkederne, ved at ændre måden at tilskrive bonus på samt oprettelse af et 'sikkerhedsdepot'.

Det mener jeg ikke man kan.

Endvidere meddeler Codan den 12. juni 2002 at når sikkerhedsdepotet er ***fuldt udbygget***, vil overskydende beløb 'kunne' anvendes til opskrivning af de garanterede ydelser.

Jeg mener at det er en gummeparagraf. Codan bør i det mindste oplyse hvad de mener med fuldt udbygget i kr. og øre."

Selskabet har over for nævnet fastholdt sin afgørelse. Selskabet har til støtte herfor i skrivelse af 27/4 2004 til nævnet anført:

"Grundlagsrenten på klagers oprindelige forsikring er 4,5 %. På senere tegnede forsikringer er grundlagsrenten sat ned til 2,5 % og/eller 1,5 %. Det følger af Codans anmeldte bonusgrundlag, at det er en betingelse for at opnå bonus, at der - også såfremt det lægges til grund, at renten fremover er lavere end 4,5 % er den nødvendige livsforsikringshensættelse tilstede og dermed overskud på forsikringen. Hermed opnår man, at man ved vurderingen af, om der er overskud på forsikringen - og dermed ret til bonus - i højere grad er i overensstemmelse med kontributionsprincippet, og dermed stiller alle forsikringstagere mere lige i relation til vurderingen af hvilke hensættelser, der er nødvendige. I modsat fald ville der kunne ske en ubegrundet omfordeling af overskud skabt af policer med lavere grundlagsrente til '4,5 %-policerne'. Den rente, der lægges til grund ved vurderingen, er p.t. 2,5 %, og er anmeldt til Finanstilsynet.

Denne hensættelsesmetode er i øvrigt udtryk for branchekutyme.

I det omfang kontorenten et år overstiger grundlagsrenten, uden at der i forhold til den nye mere forsigtige vurdering er den nødvendige livsforsikringshensættelse, anvendes overskuddet ikke længere som bonus - dvs. til at købe nye ydelser - men deponeres i sikkerhedsdepotet.

Sikkerhedsdepotet er en del af forsikringens værdi opgjort efter bonusregulativets § 2b. Sikkerhedsdepotet indgår i genkøbsværdien og forrentes med kontorenten.

Det er almindelig antaget, at et vilkår om, at en forsikring har ret til bonus ikke medfører et retskrav på, at der hvert år tilskrives bonus, idet retten til bonus forudsætter, at der er et overskud at fordele bonus af, jf. også formuleringen af forsikringsbetingelserne § 6, Bilag... Etableringen af sikkerhedsdepotet er udtryk for, at Codan har vurderet, at der for forsikringer med en grundlagsrente på 4,5 % ikke p.t. er grundlag for at tildele bonus, da der som følge af behovet for øgede hensættelser ikke p.t. er overskud på forsikringer tegnet med en grundlagsrente på 4,5 %.

Det gøres gældende, at de mellem klager og Codan indgåede aftaler berettiger Codan til at foretage disse ændringer, når dette sker med det formål at sikre de garan-

terede ydelser, jf. herved de for forsikringen gældende forsikringsbetingelser og bonusregulativet."

Af forsikringsbetingelserne fremgår, at bonus beregnes efter det til Finanstilsynet anmeldte bonusregulativ.

Af anmeldelse af ændring af bonusregulativ dateret 23/12 2003 fremgår:

"**Gebyrindtægter**

Selskabet indfører et gebyr på 48 kr. pr. måned (2004) for forsikringer oprettet mod indskud og forsikringer under udbetaling, jf. bonusregulativets § 6 b) 1.

Gebyret kan dog årligt ikke overstige 0,5 % af forsikringens nettoreserve, beregnet på tegningsgrundlaget. Gebyret reguleres årligt efter selskabets generelle satsændringer, baseret på forbrugerprisindekset."

Nævnet udtaler:

Ad gebyr

Nævnet har tidligere ved flertalsafgørelser givet klagere medhold i, at der ikke i forsikringsaftalerne var hjemmel til at opkræve et gebyr som det, også denne sag vedrører. Disse principielle afgørelser er blevet anfægtet af de involverede selskaber, som dermed ikke er bundet af nævnets afgørelser. Efter de foreliggende oplysninger vil en række af disse klagere med støtte fra Forbrugerrådet anlægge sag herom ved domstolene. Nævnet finder det på denne baggrund for rigtigst at afstå fra at træffe afgørelse i tilsvarende sager, så længe dette spørgsmål ikke er endeligt afgjort ved domstolene, jf. også § 4 i nævnets vedtægter.

Ad kontostyrkelse

Nævnet har i en række tidligere kendelser afgjort, at spørgsmålet om, hvorvidt et selskab er berettiget til at foretage bonusnedsættelse svarende til, hvad selskabet i nærværende sag har gjort over for klageren, er et spørgsmål af så principiel juridisk karak-

ter, at det bør afgøres af domstolene, jf. § 4, stk. 1, i nævnets vedtægter. Nævnet må stadig henholde sig hertil og må derfor afstå fra at viderebehandle dette spørgsmål.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Nævnet kan ikke afgøre sagen.

Marianne Højgaard Pedersen